

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 831 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 58 คน บุคลากร กศน. จำนวน 773 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรปฏิบัติงานในสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejeie and Morgan, 1970 : 608 - 609) และใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มตามจังหวัด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 270 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน บุคลากรปฏิบัติงานในสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 220 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามรูปแบบพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ สร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ ขนาดของสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ จำนวน 5 รูปแบบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 44 ข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 64 – 65) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60 – 1.00 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .31 - .69 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัว ผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้สถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบพร้อมทั้ง นัดหมายเวลาและสถานที่ขอรับแบบสอบถามคืน
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 270 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.03

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อรูปแบบการตัดสินใจ 5 รูปแบบ โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกันพฤติกรรมการตัดสินใจแตกต่างกัน จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 รูปแบบการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรูปแบบการตัดสินใจ มีผลสรุปดังนี้
  - 1.1 รูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผล พบว่า ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
  - 1.2 รูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป พบว่า ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
  - 1.3 รูปแบบการตัดสินใจทางการบริหาร พบว่า ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
  - 1.4 รูปแบบการตัดสินใจแบบผสมผสาน พบว่า ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
  - 1.5 รูปแบบการตัดสินใจแบบถึงขยะ พบว่า ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายรูปแบบการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ต้องมีการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นก่อนหรือภายหลังการตัดสินใจ จะต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะประเด็นปัญหา รวบรวมข้อมูลในรายละเอียดของประเด็นปัญหา มีสาเหตุเป็นมาอย่างไร มีผลกระทบมากน้อยเพียงใด การตัดสินใจถือเป็นพฤติกรรมที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจของกระบวนการตัดสินใจในแต่ละรูปแบบการตัดสินใจ สามารถนำรูปแบบการตัดสินใจดังกล่าวมาใช้ในการตัดสินใจให้มีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ (สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ, 2545 : 361 - 390) สอดคล้องกับ (ฐร สุนทรยุทธ, 2551 : 375) พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อบริหารจัดการองค์การสถานศึกษาที่มุ่งบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษา มีเรื่องการ

ตัดสินใจเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในองค์การใด ๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่มักจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้บริหาร การดำเนินงานที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ใด ๆ ขององค์การ มักจะเริ่มขึ้นด้วยการกำหนดความจำเป็น มีวัตถุประสงค์ การตัดสินใจ ผู้บริหารจะเลือกวิธีการตัดสินใจที่เหมาะสมที่สุด โดยเชื่อว่าจะเป็นทางนำไปสู่ความสำเร็จได้ หากทุกกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสรรหาบุคลากร การสั่งการ และการควบคุม มีการตัดสินใจที่เหมาะสม สอดคล้อง จะยังผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น รูปแบบพฤติกรรมตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 รูปแบบการตัดสินใจ พบว่า 1) รูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผล มีพฤติกรรมตัดสินใจ กล่าวคือ ผู้บริหารค้นหาทางเลือกที่เหมาะสมต่อการตัดสินใจ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความครบถ้วน สมบูรณ์ของข้อมูล ผู้บริหารมีการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่จริง ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 134 - 136) กล่าวถึง รูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผล เป็นโมเดลการตัดสินใจแบบคลาสสิก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ชนงกรณ์ คุณทลบุตร (2547 : 47) ได้สรุปแบบจำลอง คลาสสิก ไว้ว่า ผู้ตัดสินใจเป็นผู้มีข้อมูลเพียงพอของแต่ละทางเลือก ทำให้สามารถสรุปข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือกได้ จึงสามารถเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด โรบบินส์ (Robbins. 1998 : 175) มีข้อสันนิษฐานอยู่บางประการ ของรูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผล คือ ผู้ตัดสินใจสันนิษฐานได้ว่ามีข้อมูลสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงสถานการณ์การตัดสินใจ 2) รูปแบบการตัดสินใจทางการบริหาร ผู้บริหารมีความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ผู้บริหารระบุปัญหาอย่างชัดเจนก่อนการตัดสินใจ ผู้บริหารตัดสินใจโดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน ภารดี อนันตนาวิ (2551 : 167 - 169) กล่าวว่า รูปแบบการตัดสินใจทางการบริหาร เป็นรูปแบบที่เน้นกลยุทธ์ ความพึงพอใจ เพื่อหาทางเลือกที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมากกว่าทางเลือกที่จะให้ประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ ซีมอน (Simon. 1997 : 214) เป็นผู้เสนอรูปแบบการตัดสินใจทางการบริหารที่เน้นกลยุทธ์ความพึงพอใจ เพื่อหาทางเลือกที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมากกว่าทางเลือกที่จะให้ประโยชน์สูงสุด การตระหนักและระบุปัญหาที่จะตัดสินใจ วิเคราะห์ความยุ่งยากในสถานการณ์ที่จำเป็น กำหนดเกณฑ์เพื่อแก้ปัญหา พัฒนารูปแบบหรือกลยุทธ์การดำเนินงาน วางแผนปฏิบัติเมื่อตัดสินใจแล้ว 3) รูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป ผู้บริหารใช้ทางเลือกของการตัดสินใจที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้ ผู้บริหารมีการจัดอันดับความสำคัญของปัญหา ผู้บริหารมีความเชื่อว่าการตัดสินใจเป็นสิ่งจำเป็นหลีกเลี่ยงไม่ได้ สอดคล้องกับ ลินด์บลอม (Lindblom. 1959 : 79 - 99) ได้เสนอรูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นรูปแบบที่มีกระบวนการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการคือ กำหนดวัตถุประสงค์และทางเลือกที่จะเกิดขึ้นพร้อมกัน จำนวนทางเลือกและผลที่ได้รับลดลงมากจะเหลือ เฉพาะการพิจารณาทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับสภาพการทำงานที่เป็นอยู่ 4) รูปแบบการ

ตัดสินใจแบบผสมผสาน ผู้บริหารศึกษารอบนโยบายขององค์กร ผู้บริหารตัดสินใจสอดคล้องกับกรอบนโยบายขององค์กร ผู้บริหารนำเอาประสบการณ์ องค์ความรู้ และข้อมูลเชิงเปรียบเทียบมาใช้ประกอบการตัดสินใจ สอดคล้องกับ เอทไซโอนิ (Etzioni, 1968 : 122 - 126) การตัดสินใจที่ดีจะได้ผลลัพธ์ที่พึงพอใจเป็นไปตามนโยบายและพันธกิจขององค์กร 5) รูปแบบการตัดสินใจแบบถ่วงชั่ง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรเสนอแนวคิดวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหา ผู้บริหารดูแนวทางแก้ไขปัญหานั้นที่เหมาะสมก่อนการตัดสินใจ วราภรณ์ ไวยากรณ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารกับขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสระบุรี พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารในด้านการบริหารงานวิชาการ คือ ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยผู้บริหาร ใช้การอภิปรายร่วมกับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา มากที่สุด พระครูโกวิทนพการ (สนั่น เศธา) (2549 : 52) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการตัดสินใจในวิธีที่ 5 คือ ผู้บริหารจะให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมพิจารณาปัญหาและตัดสินใจผู้บริหารจะรับการตัดสินใจและนำไปปฏิบัติโดยให้ผู้ร่วมตัดสินใจรับผิดชอบและสนับสนุนเต็มที่ สอดคล้องกับบรัคคิ (Brady, 1991 : 27-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู โดยศึกษาจากความคิดเห็นของครู ซึ่งอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องการเรียนการสอน นอกนั้นยังพบว่าลักษณะของผู้นำจะส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งยิ่งถ้าผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย ครูจะยิ่งต้องมีความต้องการเข้าร่วมการตัดสินใจมากขึ้น แองจิโล และไบรอัน (Angelo and Brian, 1977 : 127) ได้เรียบเรียงไว้ว่า การตัดสินใจแบบถ่วงชั่งเป็นการสุ่มเลือกปัญหาตัดสินใจ โคอเฮน และคนอื่นๆ (Cohen et al. 1990) รูปแบบการตัดสินใจแบบถ่วงชั่ง มีกระบวนการดังนี้ เสนอแนวคิดเพื่อใช้แก้ไขปัญหาทุก ๆ ปัญหา จะมีแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

2. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีกระบวนการตัดสินใจโดยผู้ตัดสินใจต้องทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ถัดแยกประเด็นปัญหา จัดอันดับความจำเป็นในเรื่องที่จะตัดสินใจรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการ

ปฏิบัติงานที่ผ่านมา นำมาประกอบการตัดสินใจให้มีความสอดคล้องเหมาะสม การวินิจฉัย ตรวจสอบและระบุปัญหาที่จะตัดสินใจ สร้างทางเลือกพิจารณาข้อดีข้อเสีย มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาสร้างทางเลือกตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ ประเมินทางเลือก นำไปสู่การปฏิบัติ(ธงชัย สันติวงษ์. 2545 : 274-280 และ ภาวดี อนันต์นาวิ . 2551 : 172-175) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของปรกรณ์กิตติ ม่วงประสิทธิ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เลือกใช้พฤติกรรมกรรมการตัดสินใจแบบที่ 5 คือ ผู้บริหารบอกถึงปัญหาให้กับกลุ่มผู้ได้บังคับบัญชาด้วยกันสร้างและประเมินทางเลือกและพยายามที่จะให้มีความเห็นพ้องในการแก้ปัญหา บทบาทของผู้บริหารจะเป็นประธานผู้ประสานให้เกิดการอภิปรายและรักษาให้อยู่ในประเด็นปัญหาและสร้างความมั่นใจว่าประเด็นสำคัญ ๆ ได้รับการอภิปราย อาจเป็นผู้ให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นโดยไม่พยายามให้กลุ่มต้องยอมรับแนวทางของตนและเต็มใจยอมรับและดำเนินการแก้ไขปัญหามาที่ได้รับ การสนับสนุนจากทั้งกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารว่าพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจที่ผู้บริหารเลือกใช้ในการบริหารงานในรูปแบบที่ 5 ด้วยเช่นกัน และ ปาร์ค (Parke. 1986 : 1802-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ การตัดสินใจตามแนวคิดของ วรูม และแยตตอน (Vroom and Yetton) ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจของบริหารโรงเรียนไม่ยึดแบบหนึ่งแบบใดตายตัว แต่จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์

3. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย ข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อตอบสนองต่อผู้พลัดโอกาส ด้อยโอกาส ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน มีรูปแบบ ระยะเวลา วิธีเรียนรู้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น มีความสอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิตผู้เรียน และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน การดำเนินงานเน้นหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การบริหารจัดการ มีกรอบนโยบายและแนวทางของการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนมากจะเป็นผู้ที่มิประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมานาน การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะพิจารณาการตัดสินใจ ให้มีความสอดคล้องตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชน ดังนั้นประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันผู้บริหาร

สถานศึกษาสามารถที่จะพิจารณาการตัดสินใจ การบริหารจัดการตามกรอบนโยบายและแนวทางของการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมได้ทันที (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2-5) และ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551 : 17-23) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ สุนทร พงษ์ใหญ่ (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งขนาดของโรงเรียนพบว่า ด้านประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน อนงค์ แสงแก้ว (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม และความแตกต่างของพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย ข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องอาศัยรูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งขนาดของสถานศึกษาล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับจำนวนนักศึกษา จำนวนบุคลากร งบประมาณ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ ดังนั้น เมื่อสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ มีความพร้อมด้านงบประมาณ จำนวนบุคลากร และมีสัดส่วนจำนวนนักศึกษามาก ความเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายและผู้รับบริการที่มีจำนวนมากและขนาดใหญ่ การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมจะต้องมีความรัดกุม เพื่อให้การจัดกิจกรรม บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องและทั่วถึงเช่นกัน สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง อาจยังขาดความพร้อมและข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร งานวิชาการ ดังนั้น การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลาง จำเป็นต้องมีกระบวนการตัดสินใจที่รัดกุมเช่นกัน ที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีอยู่เกิดประสิทธิภาพมีประสิทธิผลสูงสุดตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย และผู้รับบริการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549 : 30) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทอมสัน (Thomson. 1980 : 4296) ได้ทำการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิภาพทางการศึกษาของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเนบราสกา (Nebraska) ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาอบรมอย่างเป็นทางการ ประสิทธิภาพทางการบริหารของอาจารย์ใหญ่และจำนวนครูได้บังคับบัญชาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำมีมติมุ่งสัมพันธ์และมีมติมุ่งงานประสิทธิภาพของอาจารย์ใหญ่ และขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำมีมติมุ่งสัมพันธ์และมีมติมุ่งงานและ รัชนี เจริญมาก (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี รูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้ในการตัดสินใจบริหารงานของสถานศึกษาในงาน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ผลการศึกษา วุฒิการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ ทุกรูปแบบการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก แต่ไม่ถึงมากที่สุด จึงควรมีการพัฒนาทักษะการตัดสินใจผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีระดับการตัดสินใจ ทุกรูปแบบการตัดสินใจที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัย การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
2. ควรมีศึกษาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ